

M. T. R. COLLEGE, SURAT

Manuscript Library

No. Ref.
Ser. 750

Title: Bhuvanashyami
Stotra

Shri

750

७५० भुवनेश्वरी स्तोत्र
 : Bhuvaneshvari Title Stotra
 : : : Author
 : : : Editor
 : : Saka Samvat 1782 : Year, Vols.
 : : : Publisher
 750 : : : Remarks

इ. अ. पु. ख.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीनृवनेश्वर्यै नमः ॥ कर्णस्वर्णविदो लकुंडलधराम
 पानवहोरुहां मुक्ताहारविनूषणपरितो वै मिहसन्मल्लिकार्क ॥ लिलाललित
 लोचनं शशिमुखामावृत्तं चिस्त्रजं दाम्पतानुवनेश्वरीं मूर्धनं वंदामहे मातरं ॥ १ ॥
 अथ सतामुदयादिमहोर्मिमालाकुलितस्य सकलेंद्रियस्य मकरकुलानुरा
 वगाहस्यानवरतप्रलूतनवन्मोहमहान्तरस्य संसारवारं निधेः प्रतरण
 यस्योत्तमिव स कलसंपर्शमास्यदं यस्याः प्रसारमासाद्य चतुरश्रतुराननो
 पिसर्गाद्वैतिखिलनिगमाश्च विद्याः समंकुरणं चकार नो जननीमिव संला
 वनोद्यतां कल्पवल्लीमिवानिमित्तफलं हानदीर्घां रुचिरचरं ए सैकमणतः क

४२१

रुणयावसुंधरामनिस्रतामिवरणममयमं जीरादिसकलचरणनरणमंडि
 तं उडवररसनोद्यसिक्किं किणुकुलकाणकलितं पिष्यलदलं तावस्त्रितोद
 कबिंदुवदबन्नासमानाममलमुक्ताफलप्रकराहारविनूषितपाणोन्नातप
 योधरीनवमधुककुसुमसुरवमातिरस्कार^{कर}कपोलयुगलप्रतिबिंबतचा
 रुचार्मकरकुंडलौ चंचलञ्चद्रकलावतंसितशिरोदेशां स्फुरन्महाभौलि
 प्राणिक्यविराजमानां श्रीनृवनेश्वरीमन्निवद्यसकलागमाचार्यचक्रवर्ति
 ष्वाधराचार्यविरचितमहास्तोत्रस्य यथा मतिवाहं बालकप्रबोधिनीसकल
 विमलपददीपिकां विरचयामाति ॥ एतद्व्याकलयावतंसितशिरोविस्तादि

नादात्मकं तद्रूपं न निस्मरामि परमं सन्मात्रमेकं तव ॥ यन्नोदेति परान्निधा
 नगवती नासां हितो संपदो ॥ पश्यंती मनुमध्यमा विरं देति स्वरं च स्वरं ॥ २॥ दे
 जेन नितत तव स्वरूपं स्मरामि न्यहरहो ध्यायामि ॥ किंचूतं तत्र तव स्वरूपं ॥ अ
 तशिरः ॥ न्यवतं सितं शेषराक्तं शिरो मूढाय स्य तत्र च ॥ कया श्चोरिदं च तया ॥ ऐंदव्या क
 लया ॥ पुनः किंचूतं तत्र तव स्वरूपं विस्तारि विस्तारो स्या स्तीति विस्तारि सर्वव्या
 पकमित्यर्थः ॥ पुनः ॥ किंचूतं नादात्मकं नादस्वरूपं ॥ उच्चारण काले नादवत्
 पुनः किंचूतं ॥ परमं ॥ परा उक्ता शमा शो नाय स्य तत्र परमं ॥ अथवा परमं प्रकृ
 मित्यर्थः ॥ पुनः ॥ किंचूतं ॥ सन्मात्रं ॥ सत्ता मात्रं ॥ सद्भाव रूपं मिति यावत् ॥ अप

रं किंचूतं ॥ एकं ॥ अद्वितीयं ॥ हे विश्वेश्वरियत्रय स्मृतव रूपे परान्निधा परा संज्ञा
 वाणी उदेति उदय प्राप्नोति ॥ किंचूता वाणी ॥ नगवती ॥ ज्ञानवती ॥ नगो र्कज्ञान
 मादात्म्य इत्यनेन कार्य श्रवणत्वं ॥ किंचूता ॥ परान्निधा नासां हितो संपदो हिति
 धितं तासां ॥ प्रसिद्धानां नासां हृदीनां पदं स्थानं ॥ ततः परान्निधा ॥ पश्यंती वाक्
 विहरति ॥ ततः स्वरं स्वध्याया वा ष्ठ्या न विशदीकृत सिति सर्वप्रसिद्धा वैस्व
 री वाक् विहरति ॥ अथ च मनो पदे ऐंदव्या कलया वतं सित शिर इति चैवार्धध
 नुषा कारिवा लक्ष्यते ॥ ततः विस्तारि प्रपंचमाया स्या स्तीति तत्र विस्तारि ॥ माया
 विजमिति निरूप्यार्थः ॥ तदनुनादात्मकं ॥ नादशब्देनात्र बिंदुरनुस्वारो निधाय

ते तेन सहितमित्यर्थः। शानुस्वारेऽही मितिया वत् अथैवैषया सातिशयं महि
 मानमनुमीलयतं। अथ परं वृत्तमाह ॥ २४ ॥ अथादिहोत विलासलालसतय
 तां तुरीया तुया। क्रोडीकृत्यं जगन्त्रये विजयते वेदादिविद्यामया। तं वाचं
 मया संप्रसादय सुधा कलोलकोलादलक्रीडाकर्णनिवर्णनीयकवितासाम्रा
 ज्यसिद्धिप्रदं ॥ २५ ॥ इमां देसं कलेश्वरितु इति व्यवधे देतासां देवीनां प
 रापेशंती मध्यमा वैषरीलक्षणं जगन्त्रयं। नुवनत्रयं। क्रोडीकृत्याऽनित्याऽप्ये
 यं विजयेते। सर्वोत्कर्षेण वर्तते इति। कया कृत्या अथादिहोत विलासलालस
 तया। आह्वयः। अकारादयः। होताः कृकारांताः। येव एतिषो यो विलासः वि

॥३॥

॥ लासनेतस्यया लालसतया विधमखिलमनिव्यानवृत्तित्यर्थः किंचूतासा। तु
 रीया विदिविद्यामया वेदादयो याद्यास्ताः स्वरूपेयस्याः सातया। देजननि
 तां तुरीयां वैषरीवाचं मयि विषये संप्रसादय सम्यक् संप्रसादं विधाय तुत्यादयः
 किंचूतां वाचं सुधा कलोलकोलादलक्रीडाकर्णनिवर्णनीयकवितासाम्रा
 ज्यसिद्धिप्रदं सुधाया पीयुषस्य ये कलोलः लक्ष्यतेषां यः कोलादलक
 लखः तस्य या क्रीडा खेलनं तस्या यदा कर्णनंतद्वर्णनीयास्तत्याया कवि
 ता तस्य या साम्राज्यसिद्धिस्वर्धकारिणा सिद्धिः ती प्रकर्षेण ददाति। तितथा
 तं ॥ २५ ॥ अथैदानीं विशिष्टवाचनस्य महिमानमाह ॥ २५ ॥ कव्यादौ कर्मात्ता

॥४॥
नूवने
री

सतोपिकलयाविद्व कयाचित्किलोत्थोध्यत्वां नुरयोचकारचतुरोवेदांश्च विद्या
श्रताः। तन्मातर्ललितेप्रसीदसरलेसारस्वतंदे हिनेयस्यामोदमुदीरयंतिपुल
कैरंतगतिदेवताः। देमातजननिकिलेति सत्येकत्वादेो स्पेराहो कमलास
नोपिब्रह्मात्वा ध्यात्वाचतुरोवेदांश्च पुनश्चतुर्दशान् कुरयोचकार
प्रगटीकृतवान् किंनृतः कमलासनः। अपिनिश्चयेन कयाचित्कलयाविद्वस्पृ
तः। किंनृतः वाचतुरोब्रह्मणे विशेषण। देमातस्तत्काराणां प्रसीदप्रसादं
कुरुष्व। मेमहं सरलेसारस्वतंदे हि। सश्ररश्चलश्चसरलेसवेदिं हो विनापारैव
नृइति। एतेवैसदितंस्तेइति याचतुः। अथवासरलमिविद्यांजलं केवलं

॥५॥

वाग्रवमेवेकाररूपमित्यर्थः॥ देललितेएतन्महिमानंवाग्रवरूपंमनुमयिप्र
सादयेतिप्रार्थना॥ अपरंदे विषेश्वरियस्यवाग्रवस्यामादंमहिमानंन्यंतगतिः देव
ताः न्यात्ममन्नतयउदीरयंतिः कैःपुलकैःरोमांचैः॥५॥ मयन्नगवत्यांअंतरध्याने
फलमाह॥५॥ मातादेहंनृतामहो धतिमदीनादेकरेश्वामयी सात्त्वप्राणमयीहु
ताशनमयी बिंदुप्रतिशमयी। तनत्वां नुवनेश्वरां वितयिनी ध्याया मितायी विलोस्त
त्कारुण्यविकाशिपुण्यमतयः खलंतुमेसकृतयः॥५॥ महोइति संबोधनेदेमातः स्ना
त्वेवंविधवह्यमाणलक्षणवृत्ते तेनकारेणत्वा विनोर्महोदेवस्यजायांकुडुबिनीनुव
नेश्वरी ध्यायामि किंनृतां त्वां विजयान् विजनशीलां अतएवमेममसकृतयः शोभनवाच

उर्वेश्वर

पुनः किं नृतात्वं कृताशनमयी कृताशुतोरेकः तन्मयी पुनः किं नृतात्वं बिंदुप्रतिष्ठाप
या बिंदुरनुस्वारः तस्य प्रतिष्ठा अपरोक्षं तन्मयी ॥ ४ ॥
स्वेलेतु नवनवगद्यपद्यसद्यः करणेद्यतादीप्यंतु किं नृताः स्वरूपः त्वत्कारुण्यविकाशिपु
एवमतयः त्वत्कारुण्येन तवरु रूपाविकाशिनी प्रकाश शील उन्मालयंता पुण्यापवित्रमति
यासां तास्तथा । किं नृतात्वं । धृतिमयि धृतिराकारस्तनमयी । अपरं किं नृतात्वं नारेकरेखा
मयी । नादशब्देन अन्नं जीकारो निधायते तस्य एकारो रवाचं इकला तन्मयी । इति नवतिमनुमंत्र
इह धृतिमया त्यादिषु सर्वविशेषेषु स्वरूपार्थे मया द्विध्यानं ॥ ५ ॥ - मयेदानीं वाग्देवतामेवतां ॥ त
न्मेश्वरकोमुदीपरिचयोदं चरपुधासागरस्यैरोक्तागरवचिविचित्रमजितेदीप्यंतु दिव्यागिरवः
लानुकारमधुरामाधारबद्धोरं संसेवेनुवनेश्वरीमनुदानं वाग्देवतामेवतां ॥ तन्मेश्वर
कोमुदीपरिचयोदं चरपुधासागरस्यैरोक्तागरवचिविचित्रमजितेदीप्यंतु दिव्यागिरवः

॥ ५ ॥

देजननी मनुदिनं मनुलही कृत्यतां वाग्देवतामेवनुवनेश्वरी संसेवे संमगा
राधयामि । अपरं देवितत्कारणं तमेवमदिव्यागिरोवाणः दाव्यंतु क्राडंतु
किं नृतागिरः शारदकोमुदीपरिचयोदं चरपुधासागरः स्यैरोक्तागरवचिवि
चित्रमजितः शरदिनवाशरादीनां चारोकोमुदीचशारदकोमुदीत्य
त्रस्त्रियां युवप्रापितपुंस्कारादिति पुवप्रावेष्टवपिदस्येयो लोः तस्याः यः
परिचयोदर्शनं तेन उद्वचन उद्वेलीन वन्यः सुधासागरः पीयुषवारि
धिः तस्यैवं स्वेच्छाया उज्ज्वलं शब्द यमानावाचयो जह्यः तासं यो
विचित्रमः विलास जयंताति तथा किं नृतात्वं अपश्चच्छदलानुकारमधु

श्रीः अक्षरं च दलाङ्गुकारेण पिष्पलपत्रसदृशतया मधुरं ॥ त्रिकोणेन मनो
 हरामित्यर्थः ॥ किं नूतोत्वाङ्गधारबधोदराङ्गधारेण बद्धोणेन बधोदराङ्ग
 चित्तनिलयां अतएव तादृशत्रिकोणमालिरव्यततः षट्कोणं विधायत
 स्य अङ्गुपश्चात् दिने अष्टमरमानतया अष्टदलकमलमिति सैकेतितं
 नवति ततो वाग्नवं बाले चङ्कलाङ्गुकारसहितं तन्मध्ये विलिखेत्
 इति यंत्रोद्धारविधिः ॥ ६ ॥ इदानीं परमेश्वर्याङ्गानामाह ॥ लेखनस्तुतवेद्यव
 स्तुस्तुरनिष्ठापुस्तकोत्तंसितो मातः स्वस्ति कदस्तुमेतव करो वामो निरा
 मः श्रियाः सद्यो विष्णुमकंदली सरलता संहो हस्तो प्रांगुलिर्मुद्रा बोधमया

दधत्तदपरोप्यास्तामपास्तन्ममभा ॥ हे मातः तव वामः करः मे मम स्वस्ति
 कदस्तु शुनकारको नवतु किं नूतो वामः करः लेखनस्तुतवेद्यवस्तुस्तु
 रनिष्ठापुस्तकोत्तंसितः लेखेन यत्तन्मस्तुतवेद्यं प्रस्तुतज्ञाप्ययदस्तुतत
 प्रतिपादकं सुरनिश्रियामनोहरं कांत्यसहितं यत्तु पुस्तकं तेन उत्रंसितो मडि
 तः पुनः किं नूतः श्रियात्मनिरामः शोभया मनोहरः तदपरो दक्षिण करः स
 दस्तुत्कालमेममपास्तन्ममभास्ता निराकृतन्नातिर्नवतु किं कुर्वन् बो
 धमया मुद्रा दधन् पुनः किं नूतः विष्णुमकंदली सरलतायाः यः सरलता विला
 सः तद्वत् सौम्य मनोहराङ्गुलयो यस्य स तथा इति च द्वयोरपि विशेषणं ॥ ६ ॥

मयन्नगवत्याः ३३ कृषीं पात्ररवीहरेण प्रार्थयन्ता ६ः । पातः पातक जालकैर्मूलकद
 नक्रीडाकर्मोरोरादशः । कारुण्यममृतकोमलास्तवमयि स्फूर्जितुसिद्धिर्जिताः ॥ प्र
 निः स्वानिमित्तः प्रबंधलहरी साकृतकूलान्वातस्यांतचतुर्मुखोचितगुणहारो
 करिष्ये गिरं ॥ १ ॥ हे मातः तव सशेदशयोमयि विषये स्फूर्जितु उद्धरणं तु किं न
 तां दशः पातक जालमूलकदनक्रीडा कठोराः । पातकाणां जाले मूलैकैः समुद्रैः त
 स्य मूलैकदनस्य दलेने विदारनेया । क्रीडालालानया कठोराः पुनः किं नृताः कारुण्य
 मृतकोमलाः कारुण्यं करुणानंदेवा मूलं पियुषं तेन कोमलाः मृदुलाः पुनः किं
 नृताः सिद्धिर्जिताः सिद्ध्या तवाराधनेन कुरु जिताः प्रेरिताः हे मूर्खे सुखे सिद्ध्या

तं वाराधने श्वरी आनिः रग्निः अहं गिरंवाणी करिष्ये । वानं प्रकटयिष्यामि किं नृ
 तां गिरं । स्वानिमित्तप्रबंधलहरी साकृतकौतूहलान्वातस्यांतचतुर्मुखोचितगुण
 हारो । स्वस्यात्मनः अनिमित्तः अनिलेखितोयः प्रबंधो गद्यपद्यादिमयतस्यया ।
 लहरी स्फुरणतस्यायत्तस्याः कृतकौतूहलं सान्निप्रायको तु तत्र न्यावांतं स्तिथीं हं भुवि
 यत्स्वांतं मनः तेन चतुर्मुखस्यैव ब्रह्मण इव उचितः सदृशो गुणानां उद्धारो उद्धं म
 नं घनप्रकटनं यस्यासातथानं ॥ २ ॥ इदानीं नगवत्याय जनविधातमाह ॥ त्वामाधा
 रचतुर्दलांबुजगतां वाग्बाजगर्भे ॥ ३ ॥ त्वामाधामूलपवित्रपत्रकमलप्रेरितं लखे
 तमुधकध्वोलाकुलं चक्रचक्रमचमत्कारैकलोकोत्तरं ॥ ४ ॥ हि जननि त्वं वाग्बाजगर्भे
 मत्पावर्तिनि राहिलिः कुसुमितां मायापुताम्
 नता २

[illegible]

पवित्रपत्रकमलप्रेखोलखेलसुधाकक्षेलः चपलतरखेलंतीपीयूषलहरीतेनानु
लेयत्रचक्राकारत्वात्त्रचक्रंपत्रसमूहः तस्ययः चक्रमन्त्रप्रकारोविलोपेनचम
त्कारणंतेनलोकोत्तरां न्पनिर्वर्चनीयां ॥४॥ इदानीं परमेश्वर्यध्यानेनफलमाह।
सोहंत्यक्रूरुणकटाक्षशरणपंचाध्वरं चारतः प्रत्याहृत्यमनोवरामिरसना
रंगंममालिंगतु ॥ श्रीसर्वविघ्नघ्णकृतकलानिस्पंदमानामृतस्वच्छदस्युठिका
दिसां दितपयः शोभावतीनारती ॥५॥ हेमानः सोहंतवसेवकः त्वनकरुणक
टाक्षशरणः मनः तवदयायुतापांगवीक्षणशरणः सनूवसामितिहामि किं कृतं
॥ मनश्चित्प्रत्याहृत्यनिवर्त्य कस्मात् पंचध्वरं चारतः प्राणदानीं पंचानामपिवा

पूचापेन्वाध्वसंवारणतः॥ येनमागसिंक्रमणतः॥ यत्रचवातसंवारणतत्रमनःसंवरण
 मिति॥ श्रूयते॥ अवापेन्वानोऽध्वानां मागणिं गाणपतवैश्वस्योरग्राहिकशोन्वानोसं
 चारतः संवरणतमनोनिवर्त्ययतस्त्वद्येववसामि॥ अतः कारणतः नारतिसरस्व
 तिममरसनारैर्गां मागनु॥ अथाश्रयनु॥ किंनृताः नारतीः श्रीसर्वज्ञविनृषणीकृत
 तकलानिस्पंदमानामतस्वच्छंदस्फटिकादि सौ दितपयः शोभावर्तीः सकलदेवताव
 रित्वात्॥ आशब्दस्य प्राकृष्टयोगः श्रीसर्वज्ञो महेश स्वस्यया विनृषणीकृतकला च
 ङकलाततः निस्पंदमानेनिसरतयदमतं पा यूषे॥ स्वच्छंदो निराश्रयो निर्मल्यः स्फ
 टिकादिः॥ श्रीसर्वज्ञविनृषणीकृतकलानिस्पंदमानामतस्वच्छंदस्फटिकादिः श्रीसर्वज्ञ

॥ ७ ॥

वीरइत्यादिस्फटिकादिताम्यां सौ दितं बहुलीकृतं यतपयोदुग्धं एतेषां एकत्र करणे या
 वसी शोन्वतितादशेषवविद्युतेयस्याः सतया॥ अथ॥ श्रीसर्वज्ञस्य महेश्वरस्य
 विनृषणीकृतकलायाः चंङकलायाः निस्पंदमानामतेन स्वच्छंदस्फटिकादिः
 निर्मलस्फटिकपर्वतस्य सौ दितं बहुलीकृतं यतपयोनीरंतरं यद्वशो न्यायस्याः स्नात
 येति युक्तोयमर्थः॥ यतश्चंङकिरणः पीयूषैव वर्षति तद्वर्षनेन स्वस्फटिकादिदे
 तितपुनपमेकान्वययद्वत्शोन्वते॥ तद्वशेति पिडितार्थं॥ ॥ ८ ॥ इदानीं नगवत्या
 बीजकयस्य प्रकारंतरमाहः॥ मातमज्ञिकया विहर्तितमिदं गनीकृतानादृतस्व
 छंदध्वनियेयमध्वनितं चंङकिर्निर्गिरौ॥ संसेवे विपरातरातिरचनोच्चा रादकारावधिसं

स्वाधीनामृतसिंधुबुधेधुरमहोमयामयंतेमहः॥१२॥महोइतिसंबोधनेदेमात॥
 तेतवइहेमायामयंमहोज्योतिसंसेवे।सम्पगाराधयामि।किंनृतंमायामयं।महःअ
 र्नीकृतानाहृतस्वछंदध्वनिपेयागर्नीकृतइतिअगर्नीगर्नीकृतःगर्नीकृत
 यःअनाहृतःस्वछंदध्वनिअनाहृतःस्वछयोत्पन्ननाहःतेनपेयंहरं।पुनःकिं
 नृतंमायामयं।चंद्रार्कनिडागिरौएवअध्वनिरतं।चंद्रार्कयोःश्वासोद्धासयोःनि
 डाविगतव्यापारःतस्यागिरिरिवगिरिःतस्मिन्नचंद्रार्कनिडागिरौएवअध्वनि
 स्वाधिष्ठानचक्रोतं।प्रोचितं।पुनःकिंनृतंमायामयं।महःमा~~महः~~नृकयावि
 दन्तितं।मानृकयाविगुंफितं।यच्चा।ऐंह्रीं।म्रोऐंह्रीं।आंइत्यादिहृपयंतंहेयं॥अपरं

किं नृत्तमायामयं। स्वाधिनाम तस्मिन्धु बंधुरं। स्वस्याधिनः स्वस्य वक्षः यः नम
तस्मिन्धुः सुधासागरतटवत् बंधुरं मनोहरं। न्यनिमतफलदमित्यर्थः पुनः
विविशिष्टं विपरीतं विपरीतं तिरचनोच्चारदकारावधि। विपरीतं तिरचनं नायाः
मात्रकायाः उच्चारणतन्मकारावधियथा ऐं ह्रीं हूं ऐं ह्रीं हूं ऐं ह्रीं हूं ऐं ह्रीं हूं
इत्यकारावधि स्वयम्भूनीयं॥ ४॥ इदानीं परमेश्वर्या बीजाराधने नयत् फले
नवति तद्वाहति स्मान्नेदन चारु चंदन लरु ध्याया स पुष्पा स वस्त्रैरा स्वादन
मोहमान मनसा मुह्यमानवान्नुवां। त्रीणि त्रिंशत् गितं गितं स्वरचमत्कारोपि सारे
जितोद्येन स्यादिकुदेहि मे तद्वन्नितः संचारि सारस्वते॥ ९॥ देवातः तस्मात्तत

वमरुसः सेवनात् इह नमस्मिन् लोके मेमहं सारस्वतं देहि। समर्पय। किं नृतं अनितः सं
 चारि सर्वतः प्रसारणं शालं। मपि निश्चिते येन सारस्वतेन सारोर्जितः स्यात् गतस्त्वो न
 वत्तनारसं स्यात् को सौ वीणा न गितरं गितस्वर च सत्कारः वीणा प्रसिद्धा तस्यायान्
 ॥ गिः तं तारं न विज्ञेयः। नयातरं गितः उन्नादितो नितः उत्पादितो यः स्वराणां निष
 षैरादीनां च मत्कारः च मत्कारेण सती रस इति संबंधः। कासां उच्चा मवामन्नुवां न
 दन चारु चंदन न रुध्या स पुष्पा रन च स्यैरा स्याद न मोदमान मनसां नोदने वने ये च
 रुचं न तरवः मन्त्रो रुचं न वृक्षा तेषां ध्याया रु विषये पुष्पाणां मासव स्य मक
 रंदस्य स्यैरं स्वे ध्याया सत्त्वा स्वादनं तेन मोदमाना नि स हृषाणि मनो सियासां ता

१११

तथा तासां। ॥ इहानां नगवत्या वरुणा ए श्लोके वी जत्रय ध्यात स्य स्छाना न्याहः ॥
 न्माधारे इह ये शिखा परिमरे संधाय मे धामया त्रे धा वी जत नू म नू न करुणा पीयू
 षक लो लिनी त्वामा लर्ज पतो निरंकुश निजा द्वैता मता स्वादन प्रक्षो न श्रुत कै स्फु
 रंतु पुलकै रंगानि तुगां निमे ॥ १३ ॥ इहानां त्वामा वी जत नू ज पतो मे म न न्म गानि श
 रीरा वयवाः तुगां नि उवू सिता नि स्फुरंतु उच्च संतु कैः पुलकैः शोभ हृषैः किं
 कृत्वानु त्रर श्लो के वरुणा ए वी ज नू यं एषु त्रिषु स्थानेषु त्रे धा सं धाय त्रि प्रकारं न
 नुबध्य न्म तु सं धानं विधाय एषु केषु स्थानेषु न्मा धारे न्मा धार चक्रे इह ये मा
 नसे शिखा परिमरे ब्रह्म रंध्रे इति किं नृतैः पुलकैः निरंकुश निजा द्वैता मता

॥ स्यादनुप्रज्ञाः श्रुतकैः निरंकुशमयद्विरहितं निजस्य स्वस्य यत्र अदेता मता सा
 धने तत्र यत्र प्रज्ञा नो ज्ञान जलं तस्य बुलकैः रिव बुलकैः किंचूतं त्वो मे धामया
 मधस्य रूपाः पुनः किंचूतं । अनून कस्य एषी यूपकक्षो जनी । अनूनं धनतरं
 यत्र । कस्य एव पीयूषं रयामितं तस्य कक्षो जालद्वयो विद्यंते यस्या सा तप्यातां ॥
 ४ इहानी बीजत्रयस्य ध्यानफलमाह । वाणा बीजमिहं जपामि परमं तत्कामरा
 जानिधं मातः सांत परं विसर्गसिद्धितो कारोत्तरं तेन मे । द्वा द्वां होलितमौलि कीर्ति
 तमणिप्रारध्वनी राजतैः धीरैः पातरसा निरंतरमसौ वाकू जं नता मद्रुतां ॥ १४ ॥
 रुमातः सकले स्वरितेन कारणेन मे मम अखौ अद्रुता वाकू निरंतरं सत

॥ १५ ॥

तं उक्तं चलो । प्रसरंतु कथं येन ॥ कारणेन इदं वाणी नीजें काररूपं आधारचक्रे
 अहं जपामि ततो पिकामरा कं लं काररूपं हृदये जपामि ततः सांत परं स एव
 अंतः अंत नृतः परः उक्तं शेषस्य तत् सांत परं पुनः किंचूतं विसर्गसिद्धितो का
 रोत्तरं सौरिति शक्ति बीजं ब्रह्मरंध्रे जपामि ॥ अथ वा सांत परमेत्यत्र बीजविशेषाप
 धने क्रियमाणे द्वि एवं समासघटना अंत रा वृद्धे नात्र रुकारो लभ्यते ॥ रुकारा
 नुषंगित्वात् संः अंतात् रुकारात् परो अंग्रेयस्य बीजस्य तत् सांत परं विसर्ग
 सिद्धितो कारोत्तरं सत द्वौ रिति शक्ति बीजं वा किं विशेषा वाकू । धीरैः ५ पातरसा ॥
 बुधो रा स्यादित नृत रसा किंचूतैः धीरैः द्वा द्वां होलितमौलि कीर्ति तमणिप्रारध्वनी राज
 नैः द्वा द्वां ध्यानवति तथा होलितेषु मौलिषु कालता आरोपिये मणयः तैरेव प्रारध्वा

२२

नाराजनाथैः ते तथा तैः किं नूतं बीजत्रये परमं पराउरुषामाशोनायस्यतत्परममि
 ति वाणाबीजं विशेषेणमेवा ॥ ७ ॥ अथा॥ न० गवत्पाः सफलंदहिणनुजध्यामी ॥
 नमोः ॥ चूडाचंद्रकलानिरंतरगलत्रपायुषबिंदुश्रियासंदेहोचितमहसूत्र
 वलययाबिन्नतीनिर्जरं ॥ अत्रमंत्रमयंस्वमेवजपसिप्रत्यक्षयत्पहुरंसात्वंदहि
 णपाणिनांबवितर।मेयांसिभूयांसिमे ॥ १५ ॥ हेअंबसनात्वंउरुसूपादहिणपाणिना
 मेममनूयांसिमेयांसिबितर।उत्पादययात्वंनिर्जरंसुंदरंस्फटिकमणिनूतंअ
 हुरुत्रवलयंबीन्नतीसतीअंतर्मध्येस्वमेवआत्मायमेवमंत्रमयंअहुरंजपसि
 किंलहणमहुरं।प्रत्यक्षवृत्ति॥अहंअहंप्रतिवृत्तिवर्तनंयस्यतत्तथा॥अथवाप्र
 त्यक्षवृत्तिर्यस्यतत्प्रत्यक्षवृत्ति।किंनूतंअहुरुत्रवलयंबीन्नतीचंद्रकलानिरंतर

१३

गलत्रपायुषबिंदुश्रियासंदेहोचितं ॥ चूडाचंद्रकलाशेषशानूलायचंद्रकलीतस्यास
 काशात्निरंतरमविधिर्नयथानवतितथागलंतोयेषादूषबिंदवःतेषांयाश्री
 शोनातयासंदेहोचितंअतिशुचत्कारतदनुक्रमे तस्मादशाकारमित्यर्थः ७
 ॥ अथेदानींनगवत्पावामनु जध्यानमाहः ॥ बध्वास्वस्तिकमाशनंसितरूचि
 धेदावदातध्विमेणश्रीशुनगंनविष्णुसततं व्याजंनगैंबुजे हाव्यंतामधिवास
 जानुरुचिरन्यस्तेनहस्तेनतांनित्यंपुस्तकधारणयिनींसेवेगिरामिश्वरी १६
 अहंनित्यंनिरंतरंतांगिरामीश्वरीवान्नामधिदेवतांगिरामीश्वरीसेवे समाराधक
 यामि किंनूतांगिरामीश्वरीहस्तेनपुस्तकधारणयिनींहस्तेनपाणिनापु

94

बद्धध्यायता चिंतयता । इति । तिकिं । मादौ चकारादौ इंदु बिंदु मधुरं । इंदुश्चैकजं बिंदु
रनुस्यारः । तान्यां मनोहरं तान्यां सहितं वाग्रवबीजं ऐं इत्यर्थः । च पुनः ऊं तेन कारते ।
कामात्मकं क्लींकारं तदनुकषयोपेक्षितं तेन कारस्योत्पत्तिरतीत्यंशः । क्रिबीजे सोरिति तत्र तथा
ऐं नमः । इंदुं कुं कुं कुं कुं ऐं ऐं उं ऊं च नमः । स्वंगंधं च धं जं जं क्लीं जं टं उं उं एं तं यं दं धं
नेयं फं बं ले मं यं रं लं वं शं षं सं दं हं सौः । प्रतिलोमतो यथा सौं हं हं सं षं शं वं ले रं यं मे नं बं
फं पं नं धं दं धं ले एं उं उं उं जं क्लीं जं जं धं चं उं धं गं रं वं कं च नमः । उं ऐं ऐं ऐं ऐं कुं कुं कुं इंदुं
आं नमः । इति पुनः किं नृतेन मया । बंध धिदा । बंधः संसारः । तच्छिन्नं हीति बंध धित्
तेन तत्र यथा । ॥ इदानीं नगवत्या राधनमाहः । तस्मात्स्वतस्वत् सर्वज्ञो न पदवी सद्यो
ममद्यो नतो यत्राहा विदितैर्महाकविशोतैः स्फीतांगिरं चूं बतां ॥ चैत्रो न्मा लितके ।
लिको किल कुहू कारावतारां चित श्लाघा सं चित पंचमश्रुति सनादरो पि नारो पम
॥ १५ ॥ हे जन नितत्कारणात् सद्यः स्तत्कालं ममस्मारस्य तं सर्वज्ञो न पदवी द्योतता

94

अपि निश्चितं यत्र यस्यां सारस्वत सर्वज्ञौ मपदं वा गिरं च वतां वा एव ५५ एवतां पु
रुषाणां एवं विधः श्रुति समाहारो पि नारोपम स्यात् एवमिति किं चैत्रो न्मा लि
त केलि को किल कुटु कारा वतारं चित श्लाघा सं चित पंचम श्रुति समाहारः चै
त्र वसंते उन्मा लित केलयो ये को किला स्तेषां कुटु कारा वताराः ये तै रं चिता प्रा
प्ता या श्लाघाः स्मृतिः तया रं चितो वर्द्धितो यः पंचम स्य यः श्रुति समाहारः सो पि
नार रूपेण न वति किं नूतां गिरं मा हा क विशो दैः स्मृतां प्रोटी कृतां किं नूतैर्मा
हा क विशो दैः ॥ आज्ञा विदितैः म हा प्रबंध न्माया दिष्टं द सियत्र गुरु वि लो क्य
ते तत्र लघुरे वे तिया न्प्राज्ञा तया विहताः प्रेरिताः स्तेः ॥ इदानीं नृणां वत्पामंत्रां

तगन्तितंध्यानांतरमारुः वाग्वाजं नुवने श्वरी वद वेद तुच्चार्यवाग्वादि निस्वाहाव
 एविशीर्णपातकनरांध्यायामि नित्यां गिरं वीणा पुस्तकमहसूत्रवलयं व्या
 जं नमं नोरुहं विन्नाणमरुणं निः करतले राविर्न विद्विन्नमो ॥ २० ॥ अहं नि
 त्यां गिरं वाग्वाजं ध्यायामि किं कृत्वा इति उच्चार्य इति किं वाग्वाजं
 कारूं वेद वेद वाग्वादि निस्वाहा इति किं नूतां गिरं करतलेः चुतुर्निः पाणित
 लेः वीणा पुस्तकं अहसूत्रवलयं नमं नोरुहं च विन्नाणं दृष्टि एषाः करके नैरा
 न मेत्य वं अध्ये दृष्टि एषां करेण वीणां वामाध करेण पुस्तकं दृष्टि एषां करे
 ण अहसूत्रं वामोर्ध्व करेण नमं नोरुहं दृष्टा नो किं नूतं नमं नोरुहं व्याजं नु
 नुवन श्वरी माया वी जं हुं कारं ॥ ४ ॥

तुल्यमित्यर्थः किं विशिष्टैः करतलैः ॥ अरुणं श्रुतिः रक्तकांतिनिः पुनः
 किं नूतां गिरं ॥ आ विर्न विद्विन्नमो ॥ आ विर्न विद्विन्नमो ॥ आ विर्न विद्विन्नमो
 विला सोयस्यां सातया लं सुकरतया मंजो यथा ऐं हुं नद वेद वाग्वादि नि
 स्वाहाः ॥ ४ ॥ इदानीं नगवत्या मंत्रजप ध्यानतः फलमारुः ॥ ४ ॥ तस्मात्तः रूपया
 तरंगय तरंगं विद्या द्विपसं प्रथि ज्योत्स्ना सौरन चोर कात्रिक विता सेवै करं
 क्षिप्तं ॥ कालाज्ञादि शिवावसान नवनग्रा यारकुर्हि न रिप्रज्ञानः परिपा
 कपीवर परानंद प्रतिष्ठास्पदं ॥ २९ ॥ हे मातः तत्तस्मात्तत्त्वकप ध्यानतः मयि
 विषये विद्याधिपत्यं विद्यानामधिपतित्वं तरंगय तरंगं अत्यर्थं नगटय क

७ या क्रमयाः पञ्चकंपया किंचिते विद्याधिपत्यं ज्योत्स्नासौरनचोरकीर्तिकवितासे
व्येकसिंहासनं ज्योत्स्नाचंडिकातस्याः यत्तसौरने प्रनोहरत्यंतस्य याचोरव
त् कीर्तिरेवं विधाया कविता एतावता चंडिकासौंदर्यं सदृशी या कविता तयासे
व्येकसिंहासनं यस्य ततथा पुनः किंचितं विद्याधिपत्यं कालाङ्गादिशिवाव
सानिन्नवनप्राग्गारकुहिंनरिं प्राङ्गानः परिष्ठाकपीवरपरानंदप्रतिष्ठास्पदं
कालस्य इश्वरस्य यत्तः प्राङ्गादिन्माङ्गानारंनः प्रत्यासनः प्राङ्गानेति
प्रादिशब्देनोपलभ्यते शिवावसानमिति तत्त्वज्ञानप्राप्तिः कालाङ्गा
दितदेव शिवावसानास्य यद्भवन्नंत्यतिः तस्य यः प्राग्गारः पूर्वास्तितिः

तस्य यत्कुहिनरिप्रज्ञान-बहुलतरङ्गानोदकं तस्य यः परिपाकः परिणामः
पीवरपरानन्दः पातपरोमानन्दः तस्यायाप्रतिष्ठा संस्था तस्याः आस्था संस्था
नं ॥६॥ इहानीनमगवत्पावाजध्यानस्थानोत्तरफलंच वत्तयुगलेनाहः ॥७॥ तिरवा
निस्तुहिनद्युतेरिविक्रलं वाज्जीजमुच्चैश्चुरत्ताशकारकरालविदुपरितो मायात्रिधामे
ष्टितामूर्तिगद्गारुदरेतदेतदस्वीलं पीयूषगौराक्षरं स्नातस्नानमसंनृतिस्मरतिघो
जिह्वांचलेनिश्चलः ॥२॥ तस्यत्वत्करुणकटाक्षकणिकासंक्रांतिमात्रदमिसं
तेशोतिमुपैतिदीर्घजडताजाग्रदिकाराग्रणी ॥ तस्माद्दृष्टजगन्नयाद्भुतरस्या
देतप्रतीतप्रेतैः सौरभ्यं परममनुदेतिवदनोन्मज्जिगिराक्लिन्नमे ॥२॥ इहमा

तयः पुमान्वाग्बी जे एंकारं तु हि नद्युत्तेश्चं मसौ लेखानिः कृतमेवः पुन
 उच्चैरुपरिस्फुरन्त्यस्ताराधाः आकारवत् ॥ कसलो मनो हृत्तो यो बिंदु र नुस्य
 धा३ रो यस्य तत्रात्ततः परितो प्रायात्रिं चैतितं परितः समंतात्मावेन मायया माया वा
 जेन लोमप्रतिलोमतो हि निधानिः प्रकारं चैतितं ततस्तदेतत्प्रखिलं सप्त
 ग्रं हर्षेदोरुदरे संहरं चं मध्ये पीयूषगौराहुरं न्यमृतधवलवर्णं प्रपर
 श्रोतः संनमसं नतं वाप्रां निश्चलः स्तिमितः संवृजिह्वा चलेरसनाग्रे स्प्र
 रतिध्यायति तस्य पुरुषस्य अपि निश्चितं स्यात्ते मानयेद्दीर्घजडता शीतिता
 शब्दुपैति । कस्मात्त्वत्तक कटा क क लिका संक्रांतिप्राप्ता तत्तव क

रुणा १

॥ १८ ॥

रुणा कटा रुलेख वा ह एमात्रात् किं नृतादीर्घजडता ॥ जाग्रद्विकाराग्रणीः । जा
 ग्रतोपि बोधरूपाय विकाराः विक्ततयः तेषां मध्ये न्यग्रणी न्यग्रैसैरेत्यर्थः । ता
 स्मादित्युपसंहरा ॥ आशुश्रीर्घ्रवदनां नो जे मुखकमले परं उक्तं सौरन्यं सुंदर
 त्वं न्यमुदति उदये प्राप्नोति केः गिरं विन्मैः वानां विलासैः ॥ किं नृते सौरन्यं
 जगन्नया द्रुतरसाद्वैतप्रतीतिः न्यद्वितीयज्ञानं तां प्रहृदातीति तत्राया न्ययवा
 जगन्नया द्रुतरसाद्वैतप्रतीतिप्रदे रिति पा ॥ मंतरे गिरं विन्मै रित्यस्य पदस्य
 विशेषणं विनुमर्दति ॥ ६ ॥ इदानीं नगवत्या वत द्वयेन प्रातृकामयेशरीरावय

वमाहः॥ आद्योमौलिरथापरोमुखमइनेत्रेचकण्ठविभुक्तासावंशपुटेरुसुतद
नुजौवर्णैकपोलधयं॥ दंताश्वोर्ध्वमधस्तथोष्टयुगलं संध्यहराणि क्रमात्त्रिजिह्वा
मुलमुदग्रा॥ बिंदुरपिचग्रीवाविसर्गोस्वरः॥ २४॥ कादिर्दृष्टेणोत्तुजस्तदप
रोवशर्गस्तवामोत्तुजहादिस्तादिरनुक्तेणचरणेकुट्टिद्वयंतेपफोवंशपु
ष्टन्तवोथनानि रुदयं बाहित्रयं घातवोयाद्यासष्टप्रसमारणश्चसपरः॥
क्रोधइत्यंबिके॥ २५॥ हिन्यंबिकेतेतवः प्राद्याः अकारश्चोमौलिः शिरः अपरः
आकारः मुखं च पुनः इदं नेत्रेनेत्रधयं॥ उरु कर्णौ रुसुनासावंशपुटे इतिना

सावंशपुटद्वयं। तदनुजोतयोरनुजातौ च्चकारौ कपोलद्वयं। उर्ध्वमधोदंतास्त
योर्ध्वाधोदिनुसैकपोलस्यैव युगलं। क्रमात्। स्पंध्यहराणिः एकारादीनि ए
उर्ध्वाधोदंताः। उमुकुधाधः। ऊ युगलं। उदग्रबिंदुः। ञ्कारः। जिह्वाशू
तं। ञ्मपरं विसर्गस्वरः। ञ्मः। ञ्मकारः। स्तवशावाकादि करवगघडइत्ये
वैरुपतवदहिल्लोत्तुजः। दहिल्लोत्तुजः। इत्यत्र तसः। सर्वविन्नक्ति कत्वात्।
प्रथमाया निर्देशः। तदितरोवर्गः। चवर्गः। चधजकभइत्येवरूपोवाचि
नुजः। टादिष्टवर्गः। तादिस्तवर्गः। इत्यनुक्रमेण तवदहिल्लोत्तुजः। वाच्यवर
णः। टठडढणइत्येवरूपोदहिल्लोत्तुजः। तथदधतइत्येवरूपोवाच्यवरणः।

2072

दमातवैतेतवकु हि द्वयं पफौ पकार फकारौ । द हि णकु हि पकारः नाम कु
हि फकारः । प्रथवा दित्रयं बलम इति त्रयं वंश ४ एनवः नानिष्ट इदयो वेश्पृष्ट
नः बकारः । नानिर्नकारः इदयं मकारः । धातवो याद्याः सप्तयाद्या इति यस्त्वनवश
षस इत्येवंरूपास्तव सप्तधातवो नानि । वंति । इत् प्रसक्तमौ समेदन्मस्त्रिमजाशुका
णि । माधारतिग नानि इदयं मुखन्नु मध्य शिर इति याश्चिद्याः सप्तवपुनः
सपरोरुकारः समीरणः प्राणलालु देन निहः हकारः तव क्रोधो ब्रह्मरं
ध्रमित्यर्थः । न्यथ नगवत्पाव एमियशरिरेयन्न जन फलामाहः । एवं वरुणमयं
पुस्तव शिवे लोकत्रयं व्यापकं यादं नावनया जयत्यवयवे घोरौ पितैरहरेः ।

२२०७८

मूर्तीनूयदिनावसानकमलाकारैः शिरःशायिनिःस्तं विद्यःसमुपासते करतलैरदृष्टि
सादो सुकाः॥२६॥ दे शिवे नमो नमो कारेण यः पुमानूत वन एभियं वपुः जपति आश्र
यति किं नूतं वन एभियं वपुः लो कत्रये व्यापकं । कया क्रत्वा नमवयवेशरीरावयवेषु
आपितैः नम हरेः रक्षन्नावनया नम मेव वन एभिय इति मत्वा । तं पुरुषं विद्या श्रु
द्दशविद्या मुर्ती नूय सुत्रिरुपाधत्वा करतलैः समुपासते । किं नूतं विद्याः दृष्टि
सादो सुकाः नम ये नमस्मा सुदृष्ट्या प्रसादं करिष्येति । तित्पु सुकाः । किं नूतं वि
द्यैः तैः करतलैः शिरःशायिनिः शिर सं नि विष्टैः पुनः किं नूतैः करतलैः दिना
वसानकमलाकारैः । दिनावसानकमलाकार इव व्याकरा व्याक्रतयो ये

प्रांतेतथातैः॥मुकुलाकृतैरित्यर्थः॥४॥अपेक्षानीचगवत्यांफलमाह॥ये ज्ञानं
 लिययै॥ जंतिसंसतमनिधायंतिगायंतिवातिषामास्यमुपास्यतेमदुपदन्मारे
 विलासैरिगिरा॥किंचक्राडतिनूनुवःस्वरनितश्राचंदनस्यदिनीकीर्तिका
 त्रिकरात्रिकैःरवसनाशौन्मागपशोलाकरा॥२७॥देजननियेपुरुषाःएवं
 विधंतेतववर्णनियंवपुःज्ञानंतिन्मयवायजंतिवासततंघायंतिवा
 यवागपंतितेषांपुरुषाणामास्यंमुरंवेगिराविलासैःवान्वाविलासैः
 पास्यते॥किंचतैरिगिराविलासैःमदुपदन्मारेःकोमलपदविरचनैः
 नकेवलंतदेवन्नवंति॥किंचतेषांपुरुषाणांनूनुवःस्वरनितःनूलेकिं

व१

नूलेकिंखलेकिंअन्निव्याप्यकात्रिःक्राडतिकिंचनूलाकीर्तिकात्रिकरा
 त्रिकैरवसनाशौन्मागपशोलाकराकात्रिकस्यरान्नोयाकैरवसनाकैरव
 समुदायतस्याःयाशौन्मागपशोलाशुंदरकोतिःतांकरोतितथा॥४॥
 अपेक्षानीवशिष्टवर्णनियंवपुःध्यानांतरेणफलांतरमाह॥मायाबा
 जविदन्तिंतपुनरिदंश्रीकृष्णचक्रादितंरहीपाश्चायविहोजयंतिख
 लुयेतेषांतरेद्रासदा॥खेवंतेचरणेकिराटवलनाविश्रांतरमांकु
 रल्योस्वामेदुरमेदिनातलरजोमिश्रांगरागमियः॥२८॥देजन
 निपुनरिदंतववर्णनियंवपुःमायाबाजविदन्तिंतमायाबाजेन

गुफितं। सत्पुनश्चाकूर्मश्च कोदितं प्राकूर्मश्च केन दूरितं। यत्ननादी
 पान्नायविदः संतो जपंति। खलु निश्चयेन तेषां पुरषाणां सदा नित्यं नरे ॥ ५५ ॥
 राजानः चरणैरेवंतो। किं नूतनः नरेन्द्राः कीरीटवलवन्नीवि ॥ ५६ ॥
 रत्नो कुरज्योक्ता मेदुरमेदिनी तलरजो मिश्रांगरागश्रियः। किरीटनीशु
 कुराणां वलन्यः। किंचिदुच्चैरंकुराकृतयः। तत्र विष्णोर्ना निनिविष्टनि
 यानिरत्नानि तेषां नमंकुरज्योक्ता किरणकान्तिः। तयो मेदुरं संस्मिन्
 दीप्तिरसंयुक्तं यत्तमेदिनी तलरजः सदा तरेणुतेन मिश्रांगराग
 श्रियेषां ते तथा ॥ ५७ ॥ पान्नाय इति नमः कोष्ठानां लिरव्यस्येष्टि क्रमे

एव कोष्ठे कोष्ठे स्वराणां प्रकारादान्मेघं धनं लिख्यततः कादित्
 संमुदाय रूपान् वलनानां लिरव्यचयत्रकोष्ठे स्थानाधिपते गामाधि
 शरदेवतायानाम्। प्रथमाहुरं यत्र न वतितत्र देशे नूतना मायाबालं
 विदन्ति तं मायाबाजेन दंकाकारेण विदन्ति तं गुफितं प्राकृष्टकामयेव
 पुः शरिरं जपेति ते ह। पान्नायविदनुच्येते ॥ तथा ॥ चोक्तं देवं स्वरा
 णां विलखेच्च हर्वं कादीन् स्ताथा वरगमिन्मूला रूपान् ॥ स्थानाधि
 पुस्त्याहुरमस्ति यत्र तदीपदेशं भुनयो वहंति ॥ ५८ ॥ इदानीं नग
 वत्पाः पुनः वर्गमयशरीरस्य प्रकारं तरेतो ध्यानां तरेण फलांतरमाह

श्रीबीजे सकलाहारादिषु पुनः क्रोधाहंतेन वेदेव यो न तेन तेन त
 नुमिमां तस्यांगतो जायता ॥ लक्ष्मीसिंधुरदानगंधलहरीलान्ना
 धपुष्पाधयश्रेणाबंधुरश्चंखलानियमितेवापेति तेनैव क
 चित् ॥ २८ ॥ देव्यं वसकलाहारादिषु प्रथमं श्रीबीजे सकलाह
 राणां अकारादानां वर्णनामादिषु प्रथमं श्रीबीजेन वेत्त ॥ एवं
 पुनः प्रकारेण यः पुमान् तेन तव इमां लनुं श्रीं श्रीं श्रीं श्रीं
 श्रीं इति रूपं येति श्रीबीजेन गुंफितं ॥ मात्रकामयं शरारं न
 तेन तेन तस्य पुष्पस्य अग्रतः लक्ष्मीः पद्मालया जायता वि २३

निजासता क्वचिदप्यप्रदे शेनैवापेति तेनैवापयाति किं नूतलक्ष्मीः
 उत्प्रेरुते सिंधुरदानगंधलहरीलान्नाधपुष्पाधयश्रेणाबंधुर
 श्चंखलानियमितेव सिंधुराणां गते ज्ञायते दानं मदः तस्या
 यागंधलहरीपराभलपरिस्फुरणं तत्र यो नो ग्रहणमिति तेन ॥
 ध्रुवाकुलाविलोलायापुष्पाधयश्रेणासेवबंधुराभनोदराश्चंख
 लानया नियमिते इव वध इव ॥ २९ ॥ इदानीं न गवत्पाधानां तरे पु
 नश्च फलौत रमा ॥ ३० ॥ यस्त्वं विदुमप्यध्ववद्वभयो लेखा मिवा
 लोहितमात्मानं परितस्फुरन्निवलयामाया मन्निधायति तस्मै

निंदितचंदनेंदुकदलीकांतारहारस्रजोनिश्वासन्नम बाष्पहा
 रुजगुणामुर्ध्वेतितास्तास्त्रियः॥३०॥ देजननिःप्रात्मानं परि
 तः आत्मनः समापेत्वा विष्णुमपलवः वमयां प्रवांलांकुरइव प्र
 सरणस्वरूपां आसेमंतात्तलोहितारक्तानिखामिवस्मुरत्रिव
 लयांङ्गीकाररूपां गृह्यसत्रिकोणमध्यगतोऽग्निध्यायतिलस्रै
 तस्य पुरषस्यार्थेतास्ताः सकलगुणलक्षणसंपन्ताः स्त्रियोमुखं
 ति। मोहं प्राप्नुवंति किंभूताः स्त्रियः निंदितचंदनेंदुकदलीकां
 तारहारस्रजोयात्रिस्ताः तथाः अपरं किंभूताः स्त्रियः निश्वास

न्नमबाष्पहा रुजगुणः निश्वासन्नमेण निश्वासन्ननेन मोचनेन यो
 बाष्पः कृष्णस एव दाहः ततगुणव्याकुलाः॥३१॥ ॥ इहानीचग
 वत्याः पुनः ध्यानांतरेण फलोत्तरमाह॥ ॥ मातः श्रीनगमातिनीत्य
 निध्याध्यादिव्यागमोत्रं सितं त्वामानंदमयामनुस्मरतियः स्तं नाम
 वाग्ननुवः॥ बाहुस्वस्तिकपाडितैः स्तनतटैर्दैन्यां चितैश्चादुनिर्नी
 रं ध्रे। पुलकांकुरैर्नियमितैर्ध्यायितनेत्रांचलैः॥३२॥ ॥ नाम इति संबो
 धनेहमातः यः पुमान् श्रीनगमातिनीत्य निध्याध्यांङ्गीव्यानंदमयिन्नग
 मातिनीत्यादेतिलादिव्यागमोत्रं सितं दिव्यागमे उत्रं सितं रोषरा।

कृतांश्चानंदमया। आनंदस्वरुपांश्चानुस्मरंति। अमुं चिंतयति तं पुरुषं वा
 मन्त्रुबो वरवर्णि न्यो ध्यायंति। कैः स्तनतटैः। किंचुतैः स्तनतटैः बाहुस्व
 स्तिकपडितैः बाहुस्वस्तिकेन दाहं डमंडलेन पडितैः पुनः किंचुतैः
 स्तनतटैः पुलकांकुरैः शोभां चितैः। अपरं कैः चादुभिः प्रियवचनेः
 किंचुतैः स्वादुभिः कैः देन्यो चितैः। अहं तव दास्यमिवापि। तिरै न्य
 सहितैः। पुनरपि कैः नेत्रांचलेः नयनप्रातैः कटाक्षैरित्यर्थः। किंचु
 तैः नेत्रांचलेः नारंध्रैः नास्र्यैः चलनक्रियारहितैः। पुनः किंचु
 तैः नेत्रांचलेः नयमितैः। एतद्वलोकनादप्यनिर्दिष्टराक्षणेऽप्य

विषयार्थकृतैः तद्वलोकनतत्परेः रित्यर्थः। अथ पुनरिदानीं ध्यानांतरे
 एकलंतरवद्युगलेनाहः॥३१॥ ॥ यास्तं ध्यायति रागसागरतर
 सिद्धरनीकांतरस्वेरोज्जागारपद्मरागनलिनीपुष्पासनाध्यासि
 नां बालादित्यसपत्तरत्नरुचिरप्रत्पंगवपांरुचिश्रेण संवतितांग
 रागवसनास्तस्मारत्पंगवाः॥३२॥ कर्पूरं कुमदाकरं कमलनीप
 त्रं कलकोशलं कृजत्कोकिलकमिनीकुलकुहूकक्षोलकोलाहलं
 शंकते प्रलयानलं स्मरमहापस्मारवेगानुराकं पंते निपतंति हतन
 गिरं मुंचंति गोचंति च॥३३॥ देहं बयः पुमानूत्वं रागसागरतर

चसिंदुरनौकोतरस्वेरोजागरपद्मरागनलीनीपुष्पासनाध्यासिना। रागसांगरेण
 शोणसमुद्देतरंतीवासिंदुरवौकातस्यान्मंतरमध्येस्वरंस्वेधायानुजागरं विक
 सितं यत्र पद्मरागसदृशं नलीनीकुसुमंतदेवा समैतन्मध्यासते इति श्रा
 त्तम् ॥ तां एव विधं त्वाध्यायति तस्य पुरुषस्य मंगलाः सुदृढ्यः स्मरंतः
 सत्यः कर्पूरं शंकेते निंदित्यर्थः ॥ न केवलं कर्पूरमेव निंदति किंच कुमदा
 करं कुमदश्रेणी ॥ किंतदेव किंच कसलिपत्रं पुनः किंच कलकोशलं क
 लानां नैपुण्यं न केवलमिदमेव ॥ किंच कूजतूके किल कामिनी
 कुलकुटू कलोलकोलादले कुजतू मङ्गलशायमानं यत्र को किल

कामिनी कुलकलं कंठीरुदंतस्य यकुटुकक्षौलं कोलादल कुटुशब्द
 चारं ऐतन्नवन पुनः पुनरावः तां मंगलाः पुनः किंकुर्वीति प्रल
 यानतस्मरमदापस्मारवेगातुराकंपते प्रलकालनोयः अल
 नौ वैश्वानरः स एव स्मरः तस्य या मदापस्मारसः दृशो वेगः तेनात
 राः पाहिताः सत्यः वेपथं कुर्वंति दंत इति रुद्धि निपतंति चति
 शेषेण वसुंधरायांति ॥ पुनः गिरंवाचं नमुंति निदरयंति पुनः
 लब्धसंज्ञाः सत्यः शोचंति सनमिलित इति कारणं ॥ अन्य
 पियोपस्मारवेगातुरोचंति स कं पते निपतंति गिरं नमुं

२७ चंति। पुनः लब्धसंज्ञो नृत्वा शे चंति॥ किं मिदमेनामया कृतमिति
 । येन ममायमपस्मार सदहोपाधिरुत्पन्न इति॥ किं नृताः मंग
 नाः बालादित्यसपन्नरत्नरचितप्रतंगनूषारुचिश्रेणी संवलि
 गागरागवसनाः बालादित्यसपन्नानिरत्नानि निजा रुणकिरणं
 कुरनि करैर्बालादित्यप्रथममुदयकुवलिं र विसपन्नयति वि
 षं इति बालादित्यसपन्नानिरत्नानि तैः रचितानि निर्मितायाः प्र
 तंगनूषाः सकलांगशोभाः तासां यारुचिश्रेणः कांतिपंक
 यः तानिः संवलितानि मिश्राणि मंगरागोवसनानि च यासां ता

२९

स्तथा॥ ४॥ अपयेदानीं नगवत्पामृतं जयमनुनाशधनमाह
 श्रामृतं जयनामधेयनगवञ्चैतत्पचंदात्मि केहं काराप्रथमात
 मांसिदलयत्वं हंससंजानि॥ जावेप्राणविजं नमालुदयग्रंथि
 स्थिते मे कुरुत्वांसेवे निजबोधलान्नरत्नशास्वादानुजाभा
 श्वरं॥ ३४॥ हे श्रामृतं जयनामधेयनगवञ्चैतत्पचंदात्मि
 केहं कारिदेहं संजानि॥ अपहं निजबोधलान्नरत्नशा
 स्वज्ञानप्राप्तिर्नैरे सत्वेन हर्षेणित्वां स्वादानुजादेवानामा
 श्वरं॥ सेवे॥ माश्रये॥ अतः कारणतत्वं मे मम प्रथमातमा

२८
३०

सि हर्वालिः मङ्गलानि दलय विदारया प्रथमात्मसि इत्यत्र छं
दसि डि सौ वलौ पड्ति शिलोपः । चकारोत्राध्याहर्तव्यः च पुनः
मम जीवं प्राण विजं नमान हृदया ग्रथि स्थितं प्राणवायुना वि
जं नमान मणः उत्पुष्टितो यो हृदय ग्रंथितत्र स्थितं । आश्रितं कु
रुम्यं जयमनु र्यथाः । उं श्रीं हं मत्पुं जये नवति । चेतन्य चं डा
हंस संजीवनि स्मादा इति ॥ ६॥ ॥ इदानीं परमेश्वर्यमित्युं जयज
पर्यफल मारुः ॥ ॥ एवं त्वाममते श्वरी मनुदिने राकातिशकां मु
कं स्वांतः संततनासमानवपुषं साक्षात्तत्तं तेनुये गते मत्पोक

२८
३०

वलीकृतस्त्रिनुवनान्नोगस्यमौलोपदंदत्वा नोगमकोदधौ नि
रधि क्रिडंति तैस्ते सुखे ॥ ३॥ देमातः ते पुरुषाः मत्पोकृतं तस्य
मौलो शिरसि वाव्यं प्रदंदत्वा नोगमकोदधौ नोगसागरैस्ते
र्द्धनकलत्रपुत्रद्वयगजयानादिभिः सुखैः निरवद्वियथा न
वति तथा क्रीडंति विलसंति किं नृत्तस्य मत्पोकः कवलीकृतत्रि
नुवनान्नोगस्य कवलीकृतं ग्रासीकृतं यत्रिनुवनस्य न्यास
मंता प्रावेन नोगायस्य सतप्यातः ॥ ॥ इति के । तु पुनः यपुरुषाः
एवं विधां ध्ववीकृतकृणं नमते श्वरी त्वासाक्षात्तत्तं ननुदिने नि

२२

रंतरं य० जंते किं नूतां त्वां । राका निशाकामु कस्यां त संतत न्ना स
मानवपुष्पां राकायाः हृषिमायाः निशाकामु कस्य चंद्रस्थं
तर्भधे सततं न्ना समानवपुः शरीरं यस्याः स्नात प्याती ॥ इहा
नामृतं पुं जयमनो ध्यानभादः ॥ ॥ जाग्रद्वोधस्तु धामयुषनिच
यैराज्ञा व्यसर्वादिशो यस्याः कापिकली कलंकरदिताषड्वर
माक्रामति । दैन्यध्वौ न विदारैकचतुरावाचां परांत न्वती सा
निध्यानुवनेश्वरा विदरता हं स्त्री वमन्मनिसे ॥ ३६ ॥ स्नानिध्या
न्विष्टु, पानुवनेश्वरी इति काररूपामन्मान सेमहायेचिहोविद २९

२५

२तां॥क्राडांकुरुतां॥केवहंसावायथाहंसीमानसेसरसिविहरतिश्या
कीदरी॥यस्याःनुवनेश्वर्याःकलंकरदित्ताकापिकलानुशयाव
स्थाषड्भुक्तमाका॥कामतिषड्भुक्तंएविनिद्यासद्व्यःउदितानवति
किंक्रत्वासर्वादिराः॥प्राप्ताव्याव्याप्यःकेजाग्रद्वोधरुधामयु
षनिचयैः॥जाग्रदजाग्रदुपोयोबोधेज्ञानेसैवसुधामनस्या
यमयूषनिचयैः॥जाग्रदजाग्रदुपोयोबोधेज्ञानेसैवसुधामनस्या
एएकचतुराएकप्रवाणा॥पुनःकिंचूताकला॥परांवाचंतन्य

तीपराभिधंवाचंविस्तारयंति॥१४॥ इदानींपरमेश्वर्याःअन्यैः
परत्वमाहः॥ ॥ त्वंमातापितरौत्वमेवसुहृदस्त्वंन्नातरस्त्वं
सरवात्वंविद्यात्वमुदारकीर्तिचरितंत्वंन्नागपप्रत्यनुतां
किंनृयसकलंत्वमीदितमितिक्षात्वाक्रमाकोमलेश्राविश्वे
श्वरिसंज्ञसादशरंमातपरंनास्तिमे॥३०॥ देमातःदे
क्रपाकोमलेदेविश्वेश्वरिसंज्ञसाद॥ सम्प्रकृत्सादंकुरुय
तामेममत्वतःपरंअन्यत्किमपिशरणंनास्तिकिंरुत्वा॥ इ
तिइक्ष्वात्वा॥ इतिइतिकिंदेजननिममत्वंमातापितरौजन

नीजनको॥ एवशब्देननिर्द्धारणेपुनःसुहृदोमित्राणित्वमेवन्नातर
बांधवास्त्वमेवसिरवासदचरास्त्वमेवतंसःविद्याश्चतुर्दशाविद्यास्त्व
मेवतंतःउदारकीर्तिचरितंअनृतकीर्तिप्रवर्तनंत्वमेव॥ अतः
भुतंअचुरतरंन्नागपत्वमेव॥ नृयःकिंपुनरपिकिंमुच्यतेसकलंई
दितंनकलवांछितंत्वमेवेति॥ ३१॥ इदानींपरमसिद्धिकारकं
शुरोनामिमाह॥ ॥ श्रीसिद्धिनाथइति कोपियुगेचतुयेन्नादुर्ब
नृवकरुणावरुणात्येस्मिन्॥ श्रीशंनुरित्पनिधयासमधिप्रस
नंचेतश्चकारसकलागमचक्रवर्ती॥ ३२॥ करुणावरुणात्ये
करुणयापुक्तेवरुणात्येग्रामविशेषेनमहातटनिकटवर्तिनि

श्रीसिद्धिनाथे इति कोपियुगे चतुर्थे कलियुगे प्रादुर्बन्धवप्रकटे
 बन्धव किं नूतः ॥ अस्मिन् श्रीसिद्धिनाथे अर्पणं निधाय श्रीशंभु
 रितिरमया विषये चेतोमनः प्रसन्नं चकार ॥ स स्नेहं कृतवान् ॥
 पुनः किं नूतः श्रीशंभुः ॥ स कलागमचक्रवर्ती ॥ स कलागमच
 क्रवर्तते इति ॥ किं नूतं अस्मिन् श्रीसिद्धिनाथे ॥ करुणावरुणा
 ये ॥ कृपासागरे इत्यर्थः ॥ इति अस्मिन्नित्यस्य पदस्य विशेषणस्य पत
 पद्यते ॥ ॥ इदानीं तस्य क्रियाबहुल्यविचरयनमाह ॥ ॥ यस्या इ
 यापरिणितान्वयसिद्धिविद्यानिर्देशस्यै स्तुतिपदैर्वचसां विला
 सैः तस्मादनेन ननु वनेरिवोदगन्निर्गच्छः प्रसीदवदनेन मम संघे हि ॥ ३१ ॥
 इन्नुवने श्वरिदेवेदगमं नीयतः मयि विषये स श्रीशंभुचेतः सुप्र

सन्तं चकार अपनेनैव दनुना सद्यः स्तत्कायं त्वं प्रसीद ॥ प्रसीद पराजव
 तस्मात्प्रसीदादनंतरं मम वदने वचसां वाणानां विलासैः संघे हि सा
 निधानं कुरु ॥ किं नूतैः विलासैः स्तुतिपदैः स्तवनानुरूपैः पुनः किं
 नूतैः विलासैः तस्या इयापरिणितान्वयसिद्धिविद्यानिर्देशस्यैः ॥
 तस्य श्रीशंभोराज्ञयां परिणितः परिणामप्राप्तः यो न्वयः आम्ना
 योगुरुक्रमः तत्र सिद्धविद्यानिर्देशस्यैः निन्दस्त्रानातिनैः त
 थापुनः इदानीं नगवत्याः प्रार्थनामाह ॥ ॥ येषां परं न कुलदे
 वतमं बिकेत्वा तेषां गिराममगिरान्न वं नुमिश्राः ते स्तुतुं लोपरिवि
 ते विषये पिवा सोमनूत्कां वाचिदिति संततमर्थयेत्वा ॥ ४० ॥ ॥ ॥

सर्वेश्वरिस्ततन्तिरंतरं त्वोन्मदं इति अथ ये प्रायया मि। इति
इति किं। हेन्मं बिके येषां पुरुषाणां गिरा स्मृमम गिरा वा एपः मिम्रा
नन्तवंतु नुपुनः तैः पुरषैः सद्द विसये दे शोपरि चिते पि। परिचयं प्रा
ने पिन्मन्मा संप्राप्ते पिपिट पिता माहादि निवी सावनेो हणं हण
प्रात्रं कदाचिदपि वा सोमान्तरमास्तु ॥ ४१ ॥ मये दानीं गुरोस्मर्थ
नामा ह ॥ ४२ ॥ श्रीशंभुनाय करुणा कर सिधनाय श्रीसिद्धनाय कर
णा कर शंभुनाय सर्वापराधमलिने पिमयि प्रसन्ने चेत कुरु घश
रणं मम ना न्यदस्ति ॥ ४३ ॥ हे श्रीशंभुनाय दे करुणा कर सि धनाय

हे श्रीसिद्धनाय करुणा कर शंभुनाय सर्वापराधमलिने पिमयि निरिखिल
पराधकलुखा कते पिमयि विषये चेतश्चितं प्रसन्नं सद्दयं कुरु घश
कारणात् मम अन्तर किंचिदपि शरणं नाना स्ति ॥ ४४ ॥ इदानीं परमेश्वर
या दया खलुत्वमा ह ॥ ४५ ॥ इच्छं प्रति हण मुदशु विलोचनस्य पृथ्वी
धारस्य पुरतस्कुटमा विशरणीत् ॥ ४६ ॥ त्वा वरं न गवती रुदयं प्रविष्टा
शास्त्रैः स्वयं न वने वे श्व भुरेव वती ॥ ४७ ॥ इच्छं अनेन प्रकारेण गु
रुस्मरणादिना प्रति हणं हणं प्रति बुद्धशु विलोचनस्य अशु पूरणी विलो
चनस्य पृथ्वी धारस्य पुरतो मे स्फुटं प्रकटं यथा न वतित यान्त गवती
भुवने श्वरी अग्निराशनात् प्रकटा बन्तुना किं कृतान् भुवने श्वरी च पुनः
न भवती स्वयं स्वयमेव न वने वे गद्य पद्यां एष्वयं स्य स्रग्गस्य धर्मस्य

यं शसः प्रियः कानवैराग्ययोः शेषरत्नभाग इति रणात् ॥ इति हिमयः शा
 स्त्रैः कृत्वा मुखे वतीर्णा विस्तारं प्राप्ता ॥ ४३ ॥ इदानीं स्तोत्रविषयेषु
 रुद्रसाहसमाह ॥ वाक् सिद्धिमेव मनुला मवलोकनाय श्रीशंकरस्य
 मरुती प्रदत्तो प्रतिष्ठा ॥ स्वस्मिन् रूपे देवि त्रिंशद्भागमसिधविद्या सिद्धा
 सने कुरु चिरे सुचिरं चकार ॥ ४३ ॥ इदं श्रीस्मिन् लोकेनाथः श्रीशं
 कास्य स्तोत्रस्य वाक् सिद्धिं मनुलां बहुलामिवावलोक्य स्वस्मिन् रूपे स्व
 स्मिन् स्थाने सुगिरं यथा न वदितव्या तौ पठनमन्त्रतो हि सकल सिद्धि वि
 धायिनां मरुती प्रतिष्ठा चकार ॥ किं नूते स्वस्मिन् रूपे ॥ श्रीशंकरनागमे
 वं विद्या सिद्धा सने कुरु चिरे ॥ श्रीशंकरनागमशस्त्रे स्तोत्रं विद्यंस्तु
 त्वं विद्या सिद्धा सने यत्तत्तेनैकं कुरु चिरं सुदरतस्मिन् वदत्यति ॥ ४३ ॥

इदानीं मंत्रजपनसमये विधानमाह ॥ १ ॥ नमो नमो शय्याव च रि
 नियमकामिनी नमो निवृत्तिः प्रातर्जातिर्वटपस निधाय तज्जिह्वा
 विशुद्धिः ॥ पत्रावल्यां मधुरमशानं ब्रह्मवदस्य पुष्पैः पूजा होमो कु
 सुमवसनानि पनान्पुज्जलानि ॥ ४४ ॥ नमो शय्या नमो शय
 नं वदति नियमो वाक् सेयमः कामिनी नमो निवृत्तिः ॥ स्त्रा नमो
 निवृत्ति वदने तथा प्रातः प्रनोते जाती विटपस निधाय जाता
 वरुणाखया दंतजिह्वा विशुद्धिः ॥ इदानीं जिह्वा यवि
 शोधनं नैर्मल्यं ॥ पत्रावलिप्रसिद्धा ॥ तस्यां मधुरं नमशानं ब्रह्म

नादि। तथा ब्रह्मवरुहस्य पलाशस्य कुसुमैः पूष्यैः पूजादोमो।
 कार्यो। तथा कुसुमवसनलेपनान्पुज्वलानि। कुसुमानि ह।
 प्या। शतपत्रादीनि वसनानि वस्त्राणि शुभ्राणि। तथा
 लेपनानि चंदननवानि शुभ्राणि। अथेदानीं गुरुस्मर
 एतो यद्भवति। तदाहः॥ ४॥ इच्छुमास्तत्र यमविकलं यो वतस्त्वः
 प्रजाते मध्याह्ने देवास्तमितसमये किंचिदेकचित्। तस्यो।
 आरौ स कलन्नुवनाश्चर्यन्ते। प्रभुते विद्याः सवः सपदिव
 ३१ दने शंभूनाय। ज्ञानादात् ॥ ४॥ इच्छुमास्तत्र यमविकलं यो वतस्त्वः

मानवतस्त्वः सन्मारात्रयं च विकले निरंतरं प्रभ्राते प्रातः क
 ले वा मध्याह्ने मध्यं दिने च वास्तमितसमये संध्यायां समये
 एकचित्। एकमना नृत्वा स्यात् गुरुं काटयेत् चिंतयेत् तस्य पुरु
 षस्य सपदितत्कालं वदनेनुरवे सवसि कला विद्या गङ्गा सै
 र्गङ्गापद्यादिस्तेः। स्फुरंति। कस्मात् शंभुनाय प्रसादात्। गु
 रुस्मरणतः किं किं न प्राप्यते। अपितु सर्वमेव प्राप्यत इत्य
 र्थः किं नृतेः उद्धासैः प्रभुतेः सदाः स्फुरदपैः। स कलन्नुवना
 श्रयन्ते। स कलन्नुवनानां आश्चर्यकारकैः॥ ४॥ इच्छुमास्तत्र यमविकलं यो वतस्त्वः

महिमानमाहः॥४॥ व तेन दिनोपनवाप्तमंत्रश्रद्धा विमुद्रा
 नुदिनं पठेद्यः। तस्यापि वषट्पद्यः सद्यः कवित्वद्वया प्रभवति।
 विद्याः॥४६॥ यः पुमान् व तेन हानोपि नवाप्तमंत्रोपि। श्रद्धा वि
 मुद्रः सन् श्रद्धः यानि प्रलीकृतमनाः सन् श्रद्धा नुदिनं निरंतरं ज
 पेत तस्यापि पुरुषस्य वषट्पद्यः सद्यः कवित्वद्वया प्रभवति स्फु
 रंति। किं नूतनः मनवद्यः सद्यः कवित्वद्वया। मनवद्येन निदीष
 ण सद्यः कवित्वेन तत्कालोदितकायेन दूत्याः मनोदाराः॥४७॥
 इदानीं स्तोत्रस्य प्रत्ययावदे॥ श्रीशंभो राइ अचिंत्यमहिमात

॥३५॥

माहः॥ कोप्यचिंत्यप्रभावो यस्य स्तोत्रस्य प्रत्ययावदः॥ श्रीशंभो
 राइया शर्वाः सिद्धयोः स्मिन् प्रतिष्ठिताः॥४८॥ अस्य स्तोत्रस्य
 कोपि अचिंत्यप्रभावः प्रत्ययावदो वर्तते प्रतीतिजनको नव
 ति। यत्कारणात् श्रीशंभोः॥ अइयाः सर्वः अणिमाद्याः सिद्धयः
 अस्मिन् प्रतिष्ठिताः श्रीशंभोः प्रतीतिः अतएव अचिंत्यमहिमा
 स्तोत्रमित्यर्थः॥४९॥ पद्मनाभेन कविना विपुला विमला कृता॥
 श्रीमत्पृथ्वीधरायुक्तेवर्तिः सद्यः क्लिष्टापिनी॥४९॥ इति श्रीप
 द्मनाभ विरचितं श्रीनृबनेश्वरी स्तोत्रनामं संपूर्णं नि ॥४९॥

यो बिंदु सपितामहो हरि रश्मि तुर्यः स्वरः कात्पते यो रेखा फोद
 रितो घमर्दन करो देवै सदा गायतो हः प्राणरूपरसरवन्नगव
 न्नादः शिवः सर्वदा देवी नमः इकल कलं कर हितामयि तिनु
 न्मं नमः ॥ १९ ॥ श्व डुं पा दु क मं ज नं च गु टिका सार स्व तं लो च नं
 मृत्पोर्वं वन भु म काल हर एं दे ह स्त्रिते कार कं न्म मं गा द्विरि व
 हना गप तनं स्वावेशनं यो ज नं बी ज जा प्प क ला करो तितर सा
 गो श म द्वा जं ड जे ॥ २० ॥ य धा न्म वा म धु के ट न्न म म च नी या मा हि
 षो न्मा धि नी या धु न्ने ह्म ए न्म ड मुं ड म च नी या र ह्म बी जा श नी

३६

॥ २१ ॥ सा मु न्नि मु न्ने दे त्प द लि नी या श क ल द्वा पु रा सा व क्ता न व को
 टी म त्रि स हितामं प्रा तु वि श्वेश्वरा ॥ २२ ॥ ह्रीं का रं द्र प्य मं प्र नो न्न ग व
 ते स्वा हा व सानं भु न्ने मं न्ने स प्ता द र ॥ द्वा रं ज प ति ते मा दे ह्म शि आ
 ॥ २३ ॥ जितं ॥ ध्या य न् य स्त रु णा रु णं त व व पुः नि त्पान्न ह्म श्व रि
 दे दे त स्य वि रा ज ते स्रु र भि तं दि व्वा न्न रा शि ध्रु वं ॥ २४ ॥ द द्या द प नु
 प व नो ऽ वि णं षु धा रा म स्मि न्न किं चि न वि दं ग शि शो वि यु क्ते ॥ २५ ॥
 क र्म ध र्म म प नी य चि रा द रा न्ना रा ये ण प्र ण धि नी न व चां व व वा हि
 ॥ २६ ॥ इ ति श्वा न्नु व नि श्व शि स्तो त्रं समा ह्मं ॥ २७ ॥ क ल्पा ण मं स्त
 सं व त १७ व र्षे भ म्भ न व द पं वा र न्न गु वा स रे ल रि चितं न टं
 इ धा री मा ग रा न्ना इ न्न ट नु स्तो त्रं च ॥ २८ ॥ श्री ग व ॥ श्री ॥

३७

